

הנדון: תשובתך ותשובתה של הגב' בן שימול לתלונתנו

לצערנו, מצאנו את תשובתך ובעיקר את תשובתה של בן שימול כתשובה לא מספקת, ובנוגע לתשובתה של בן שימול - כתשובה המנסה לחמוק מתלונתנו בטענות סרק ובדבקות בהטעיות שהציגה בכתבה.

להלן תגובתנו להחלטתך כפי ששלחת אלינו, בהתאם לסעיפי ההחלטה:
1. כתבת שאין מחלוקת כי מתפקידו של גוף שידור בכלל וגוף שידור ציבורי בפרט ללוות פרשה זו ולתרום את חלקו לחשיפתה.
אכן אין מחלוקת בדבר, ותלונתנו לא נגעה כלל לעצם פרסום הפרשה או סיקור פעולתה של העמותה המדוברת, אלא לאיכות עבודתה העיתונאית של בן שימול, שהיא נושא התלונה.

2. אנו מוצאים את תשובתה של בן שימול כתשובה מתחמקת, שחלקים נרחבים ממנה עונים לטענות שלא נכללו כלל בתלונה שהגשנו, וחלקים אחרים כוללים המשך מצער של מהלכי ההטעויות והסילופים ששודרו בכתבה. מחמת אורך תשובתה של בן שימול, בחרנו להציג את השגיאות וההטעיות המופיעות בעיקרי תשובתה של בן שימול בהמשך המסמך, ואת השגיאות וההטעיות בחלקים הנוספים של תשובתה בנספח נפרד.

3. אנו נטען שתשובתה של בן שימול בעניין הגילוי הנאות רחוקה מלהיות מספקת, ועצם אמינותה אינו מבוסס בעינינו. את טענתנו זו נביא בהמשך בפירוט כחלק מהמענה שלנו לתשובתה של בן שימול.

ככלל, ברצוננו להביע את תלונתנו החריפה על דרך הטיפול בתלונתנו: התלונה הועברה על ידך לבן שימול לצורך מתן תגובה, מבלי להשמיט ממנה את שמותנו, וזאת למרות שלא היה צורך לחשוף את שמותינו בפניה. בניגוד אלינו, שלא פרסמנו את התלונה בשום במה ציבורית, מיהרה בן שימול, עוד בטרם הגישה את תשובתה, לפרסם את נוסח התלונה הכולל את שמותינו בדף הפייסבוק שלה (להלן קישור לפוסט) בטענה שאנו מבקשים להשתיקה. פרסום זה הביא לתגובות קשות נגד כמה מאיתנו על בתגובות לפוסט של בן שימול). בעקבות פרסום התלונה על ידי בן שימול, ועוד בטרם שקיבלנו את תשובתך לתלונה, פרסמה גם עמותת אחים וקיימים – שבן שימול הכחישה כל קשר אליה - בדף הפייסבוק שלה מכתב פומבי אליך בתגובה לתלונה. זמן קצר לאחר שקיבלנו את תשובתך, פרסמה בן שימול גם מכתב תגובה נוסף שנשלח אליך מצד קבוצת אקדמאים המבקשים להטיל דופי בנו וביושרתנו. אנו רואים במסירת שמותנו לבן שימול – ובעיקר בקמפיין הציבורי שהתעורר לאחר שבן שימול פרסמה את תלונתנו – מעשה לא ראוי, שאינו הולם את ההתנהלות המצופה מגוף המטפל בפניות הציבור ומעיתונאית הנדרשת להשיב לתלונה שהופנתה אליה בנוגע לאיכות עבודתה.

מאחר ועל סמך תגובתנו המובאת להלן לתשובתה של בן שימול, אנו עומדים מאחורי טענתנו שכתבתה של בן שימול אינה עומדת בסטדנרט העיתונאי המצופה ואכן כוללת שקרים, מניפולציות וסילופים, בהם היא ממשיכה גם בתשובתה אליך, אנו עומדים על דרישתנו שתאגיד השידור יפרסם תיקון והתנצלות בנוגע לכשלים אלה בכתבה ובעבודתה של בן שימול, ולא יאפשר לה לשדר כתבות נוספות העוסקות בפרשה.

בברכה

ד"ר נירית בן ארי

אבשלום בן צבי

אבשלום אליצור

אבי פיקאר

בתיה ליטמן

העתקים:

מר גיל עומר, יו"ר מועצת תאגיד השידור

מר אלדד קובלנץ, מנכ"ל תאגיד השידור

תגובתנו לעיקרי תשובתה של בן שימול

1. הגילוי הנאות

בן שימול השיבה:

"אינני חברה כיום בשום פורום או עמותה כלשהם. במהלך עבודתי על סרטי התעודי "חדל להיות תושב", ערכתי תחקיר מעמיק בנושא זה במשך ארבע שנים. כחלק ממאבקי בסרט, חברתי לקבוצת אנשים שפעלה יחד להסרת החיסיון מעל לחומרי וועדת החקירה הממלכתית. לימים הקבוצה הזו נקראה עמותת "אחים וקיימים". לפני כשנתיים פרשתי מכל פעילות בעמותה והתרכזתי בעבודתי כיוצרת ומתעדת בלבד."

ראשית, אנו חושבים שגם חברות בעמותה לפני כשנתיים מחייבת גילוי נאות בעת סיקור נרחב ואוהד של פעולת העמותה.

שנית, אנו מבקשים להצביע על הבעיות הבאות בתשובתה של בן שימול:

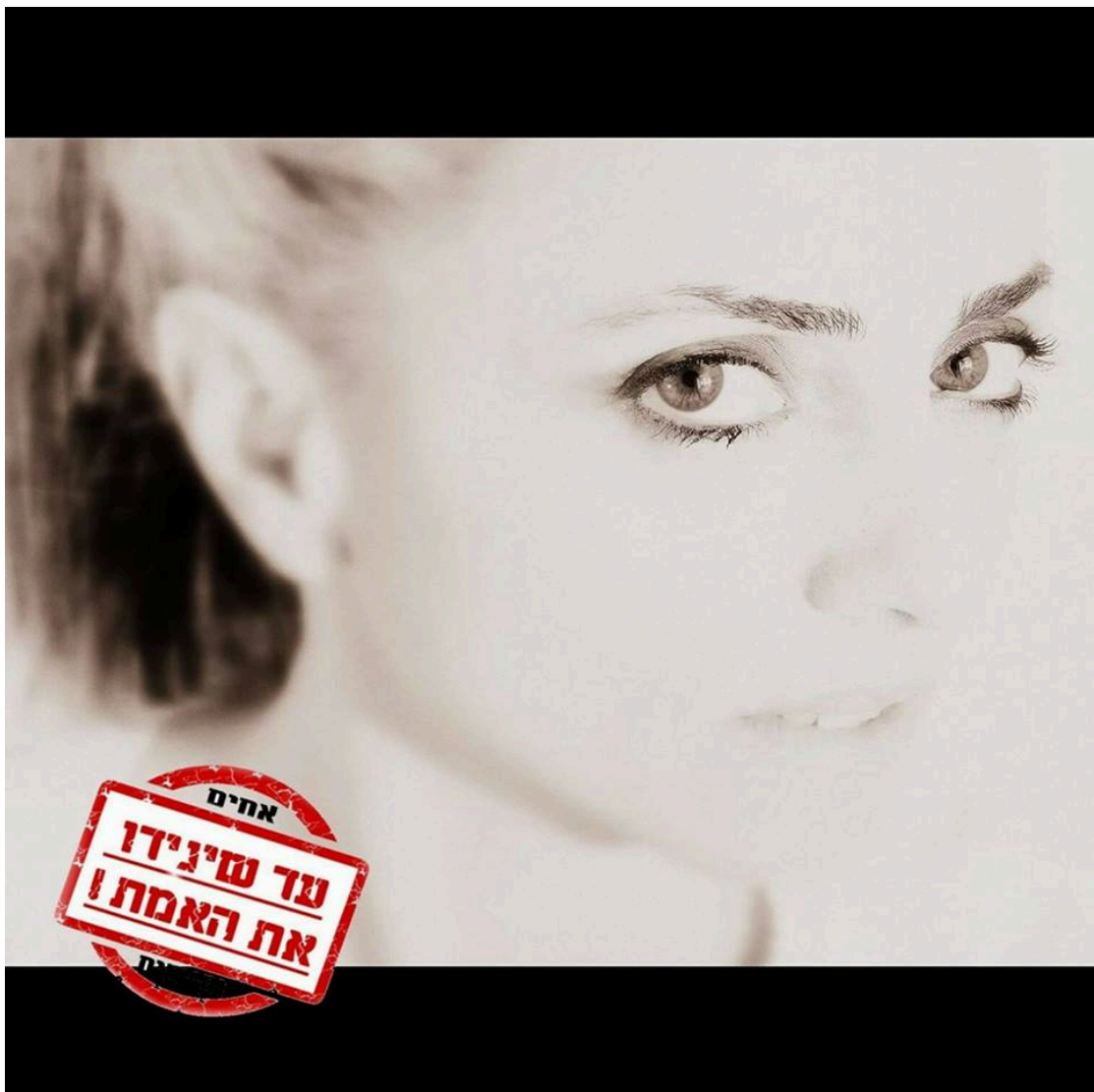
א. תלונתנו התבססה על דבריה של בן שימול בסרטה "חדל להיות תושב" המופיעים בתזמון 44:31:

"אני מצטרפת לעמותת אחים וקיימים".

יש לציין שהפקת הסרט הסתיימה ככל הנראה בשלהי שנת 2017 (כלולים בו צילומים מחודש ספטמבר 2017), והוא שודר בראשית שנת 2018, ולמרות זאת מציינת בו בן שימול שהיא הצטרפה לעמותה, אך לא מציינת שהיא פרשה ממנה, וזאת למרות שהפקת הסרט הסתיימה יותר משנה לאחר המועד בו פרשה בן שימול לטענתה מהעמותה.

ב. עמותת אחים וקיימים נרשמה על ידי רשם העמותות בתאריך 19.4.2016, כפי שמופיע במסמך רישום העמותה המוצג כאן. מנוסח תשובתה של בן שימול ("לימים הקבוצה הזו נקראה "אחים וקיימים") עולה שהיא חברה אל מקימי העמותה עוד לפני הקמתה, ואם אכן עזבה אותה לפני כשנתיים, הרי שהייתה חברה בה ממש בתהליך הקמתה. עובדה זו – מעורבותה של בן שימול בעמותה בעת ייסודה – מחזקת את הצורך המתבקש בגילוי נאות בעת פרסום כתבה שחלק מרכזי ממנה מביא את טענותיהם של מייסדי העמותה המרכזיים.

ג. פרט לתשובתה זו של בן שימול, ולתגובתה בדף הפייסבוק שלה לפיה הפסיקה בן שימול את פעולתה בעמותה לפני כשנה וחצי (ולא שנתיים), לא הציגה בן שימול שום תמיכה לטענה שהפסיקה את חברותה או פעולתה בעמותה. לעומת זאת, תמונת הפרופיל של בן שימול ברשת הפייסבוק, עד היום, כוללת מסגרת עם לוגו העמותה שלפני כשנתיים לטענתה פרשה מכל פעילות בה. מצורפים צילום מסך של דף הפייסבוק האישי של בן שימול ותמונת הפרופיל שלה, נכון למשלוח המכתב:

2. תיק משרד הבריאות

בן שימול השיבה:

"בכתבה אני מביאה את עמדתם של חברי העמותות אשר עוסקים בפרשה, הטוענים שלמעשה לא נחשפו לציבור כל החומרים הקיימים בארכיון המדינה בנוגע לפרשה."

בכתבה הציגה בן שימול את הטענה מיד לאחר קטע וידאו בו מודיע ראש הממשלה נתניהו על חשיפת כל מסמכי ועדת החקירה. המדינה לא טענה מעולם שהיא פרסמה את כל המסמכים בארכיון המדינה שייתכן שנוגעים לפרשה, ולכן תגובתה זו של בן שימול לא עונה על טענת ההטעיה עליה היא מנסה להשיב העולה מכך שהיא מציגה דוגמא של תיק שאינו נכלל בחומרי הארכיון של ועדת החקירה כראיה לכך שהצהרתו של נתניהו אינה נכונה. עם זאת, מתשובה של בן שימול עולה שזייד ובן שימול לא מיצו את החיפוש אחרי החומרים המדוברים.

לפי תשובה שקיבלנו מארכיון המדינה, התיק שהציגה זייד בכתבה חסר ולא ניתן לאתר אותו, והעובדה שהדבר לא הוזכר בכתבה מעלה את השאלה האם זייד או בן שימול הגישו כלל בקשה לעיין בו. כך או כך, אנו הצלחנו לאתר את רוב המסמכים בהם ביקשה זייד לעיין כאשר הופנתה לדבריה אל התיק המדובר, והדבר מעיד על חוסר המקצועיות של זייד ושל בן שימול. על מנת שלא להאריך, את פירוט טענה זו ואת המסמכים המדוברים נציג בנספח לתשובתנו זו.

3. מעורבות המוסד

מתוך שמונת סעיפי תשובתה של בן שימול, רק שלושת הראשונים מתייחסים לתלונתנו בנוגע לפיה המשפט שהציגה בן שימול מתוך דו"ח החוקרים (המסמך עצמו כאן, בעמ' 101-104) אינו עוסק במוסד למודיעין ותפקידים מיוחדים, ובן שימול דבקה בעמדתה שהמשפט אכן עוסק ב"מוסד" ולא במוסד ויצ"ו כפי שטענו בתלנתנו.

ג. מפרוטוקול של ועדת ובי"מ עולה כי מסמכים נוספים, שאותרו על ידי חוקרי הוועדה, מעלים חשד כי המוסד מעורב "בעסקאות מסוימות בילדים"

בתשובתה הדגישה בן שימול את המונח "חומר מודיעני" המופיע בסעיף א' במסמך, תוך השמטת העובדה שבסעיף ב' נכתב במפורש שחומר זה עוסק בפרשה הקשורה במוסד ויצ"ו. כמו כן, התעלמה בן שימול בתשובתה מסיכום המסמך המופיע בעמוד הבא של דו"ח החקירה, בו מצויין במפורש שה"עסקאות" בילדים" נוגעות לפרשה הקשורה במוסד ויצ"ו.

חומר שנמצא בין תיקי שלגי מצביע ומחזק ממצאים, שהובאו בפניכם בדו"ח 18, לפיהם רופאים גניקולוגים היו מעורבים, תוך ניצול ויצ"ו ירושלים, בעסקאות בילדים" כלשון ובי"מ. מידע זה קושר לראשונה את משפחת [REDACTED] לגורמים החשודים במסחר בילדים בישראל. אנו ממתינים להנחיותיכם לגבי המשך הטיפול בנקודה זו.

אך דיון פרשני זה הינו מיותר, מאחר שהחוקרים צירפו כנספח לדו"ח את המסמכים הרלוונטיים לתוכנו, וביניהם הפרוטוקול של וב"מ שהוזכר בסעיף ג' (עמ' 109 בתיק), ובו כתוב במפורש בסעיף ג' [ההדגשות שלנו]:
"בבדיקת הארכיון במוסד ויצ"ו בירושלים נתגלתה התכתבות בקשר לאמוץ ילדים. הדבר נותן מקום להנחה שיתכן ונעשו עסקות מסוימו[ת] בילדים."

31.3.1967

הנדון - פרטיבול מישיבת ועדת החקירה מס. 5

ידיעות על מקרה אמוץ בירושלים.
הישיבה במקלימה במשרדי הועדה ביום ו' 31.3.67 משעה 11.15 עד שעה 13.15.

נוכחיו חבר ועדת החקירה - רפ"ק ר. מינקובסקי
בציגה הועד הצבאי - ע"ד קחן ושל חובב

בעדרו חבר ועדת החקירה - מר בהלול.

בדבר הצירוף לקחן

1. סקירה כללית.
א. במקביל כח-אדם נוסף והיחידה טובה עתה 14 ימים מהם שנים מהעדה התימנית. האנשים טובים ונפצאים בשטה ובגנים עדויות.

ב. כבר בשלב זה נתן לקבוע כי ג-125 מקרים הילדים הבעדרים נפסרו וב-4 מקרים הילדים הם בחזקת חיים והם- ילדה [redacted] שסרנה לחזור להוריה. ילדה אצל משפחה [redacted] שתי ילרות אצל גב' [redacted] מארה"ב המגוררת כיום בארץ. לגבי מקרה זה בתקבלה האינפורמציה מציג משפחה ישראל בארה"ב באשר לאמוץ ע"י משפחה [redacted] המשפחה לא אומרה.

ג. בבדיקת הארכיון במוסד ויצ"ו בירושלים נתגלתה התכתבות בקשר לאמוץ ילדים. הדבר נותן מקום להנחה שיתכן ונעשו עסקות מסוימו בילדים. כ"כ בידי גב' גבורי רשימת של ילדים שאומצו, אך הוא מסרב למסור פרטים ואם מחברות הרשום אלא לפי צו.

ד. החקירה בהיקים מקדמה יפה ונרשמו כ-60% מכלל העדויות. לצורך המשך העבודה מתעוררפת בעיות נוספות והן-

- (1) פתיחת תיקי האמוץ חייבת לבוא על פתרונה הרצוי אחרת אין מקום לחתום על הדו"ח המסכם.
- (2) הצורך לבסוע לארה"ב לחקירת המקרים בהם ידוע על אמוץ - ילדים. בגדון זה רצוי להחליט אם להתחיל בחקירה כאן בארץ ולהמשיך בה בארה"ב או לערוך את החקירה בסדר הפוך. לאחר דיון בגדון זה הוחלט שרצוי להתחיל את החקירה כאן - ולקבל את כל הפרטים כמפתח להמשך החקירה בחו"ל.

2. יחסים עם העדויות.

בעתון מעריב ביום ו' פורסמה כתבה שכללה פרטים על תוצאות חלקיות של חקירת תיקי הבעדרים. הפרטים נמסרו ע"י חבר הועדה מי בהלול לכתב העתון בחיפה. חברי הועדה הביעו את אי שביעות רצונם על פרסום זה וקבעו שהדבר נעשה בגדול להחלטה שבתקבלה בזמנו כי רפ"ק מינקובסקי יהיה הדובר והאינפורמציה לעדויות תסוד ממשרד הועדה.

3. ספול לפתיחת תיקי אמוץ.

א. מר בהלול יפנה בכתב ליועץ המשפטי ויבקש מתן הרשאה לחשיפת תיקי האמוץ בפני ועדת החקירה.

ב. ירצו לא לדחות את הנושא המשפטי למקרה סוגרת (חרגונה) -

לפיכך – אין ספק שלטענתה של בן שימול כאילו המשפט שהביאה בכתבתה אכן עוסק ב"מוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים" ולא במוסד ויצ"ו בירושלים אין יסוד במציאות, והיא מהווה הטעיה של הצופים.

תשובתנו לחמשת הסעיפים הנוספים של בן-שימול, שאינם עוסקים בנושא התלונה, תובא בנספח.

4. אניית צים

בן שימול ממשיכה בתשובתה להחזיק בטענה לפיה השמועה בנוגע למבצע "כותונות פסים" והטענות על העברת ילדים באמצעות האוניה גלילה מייצגת מידע מבוסס (וזאת למרות שבדברי הקריינות בכתבה היא עצמה הגדירה את הדברים כ"דיווח תמוהה שנמסר לחברי הועדה").

על מנת לחזק טענה זו, מציגה בן שימול סתירה כביכול שגילה חוקר הועדה בנוגע למועד תחילת עבודתה של האחות מרלינג בחברת צים, המתבססת על דבריו של פרופ' מנדל, לפיהם החלה בעבודתה בחברה בשנת 1951. אלא שכאשר נשאל פרופ' מנדל בעדותו בפני הועדה (בה ניתן לעיין כאן, עמ' 144-148) האם ידוע לו באיזה שנה עבדה מרלינג על האוניה הוא השיב:

"אני מניח אחרי, לא יודע מתי היא התחילה, אחרי... 1952, אני לא יודע".

כאשר נשאל על תפקידה של מרלינג על האוניה, שאל:

"[...] שאז בתקופה הזו, מתי זה היה? ב-54?"

דרורה [הפרקליטה המלווה של הועדה]: כלומר, אין לך ידיעה מיוחדת על זה?

מר מנדל: לא."

בן שימול התעלמה גם מהסברה של מרלינג המופיע בסיכום תחקורה על ידי החוקר, לפיו לאחר שעזבה את בית החולים בראש העין, דחתה הצעה לעבוד בצים, ויצאה ללימודי רפואה בירושלים (הסבר זה מגובה במסמכים הנמצאים בתיקה האישי של מרלינג).

כך או כך, כפי שטענו, ועדת החקירה סיכמה את הפרשה בדברים אלה (עמ' 228 בדו"ח הועדה, ההדגשה שלנו):

"משפחות הנעדרים מצאו בדברי הרב הכהן ובתוכן הכתבה שפורסמה בשבועון "העולם הזה", "ראיה חותכת" לכך ש"חבורת הרב ברגמן" עסקה בחטיפתם של תינוקות תימניים ומכירתם בארצות הברית, על דעתם של חברי הנהלת הסוכנות וראשי המדינה, כאשר ההעברה לארצות הברית נעשתה – בין היתר – באמצעות אנייה של חברת צים, שהוכשרה במיוחד לצורך זה. הוועדה לא מצאה אחיזה בראיות לעמדה זו של המשפחות. ולא למיותר יהיה לציין כי חוקר מטעם הוועדה ביקר בחברת צים ולא מצא דבר התומך בטענה זו, וכי במהלך החקירה נשמעה עדותו של מי שהיה ראש שירות הביטחון הכללי שהבהירה כי להד"ם."

מכיוון שכך, ניתן להבין מדוע ועדת החקירה לא קיבלה את המלצתו של יוסיפוב לזמן את מרלינג לעדות, ומכאן ברור מדוע לא ניתן להיענות לבקשת הפורום לעיין בעדות זו. להשערה כאילו ייתכן שמרלינג זומנה לעדות שעצם קיומה נותר חסוי אין שום יסוד במציאות או בידע הקיים בנוגע לדרכי פעולתה של ועדת החקירה.

אך חמור מכך, הפרשה הועלתה על ידי עו"ד יוסי גמליאל (שהציג את הסיפור גם בכתבה שהיא מושא התלונה) בישיבת ועדת הכנסת המיוחדת לפרשת היעלמותם של ילדי תימן מזרח ובלקן ב-8.5.2017 (פרוטוקול הדיון נמצא כאן). בתגובה השיב אבנר שץ, האחראי על הגנוך ההיסטורי של צים, שהוזמן לדיון כי (ההדגשות שלנו):

"הלכנו, על פי הדברים שהוזכרו, לאונייה גלילה, כדי לנסות להבין על מה מדובר. יש לנו פרטים בעיקר טכניים על האונייה גלילה. היא פעלה זמן קצר מאוד, היא יצאה משירות בשנת 1953. זאת הייתה אונייה ישנה שנרכשה בדומה לאוניות המעפילים בארצות הברית, היא יועדה במקור להוביל גייסות, אונייה להובלת חיילים, וכאשר היא הובאה לארץ נערכו בה שינויים במבנה כדי להתאים אותה לתאים להובלת נוסעים ועולים. צריך להזכיר שבשנים הראשונות האוניות, המעטות שהיו, המטרה המרכזית הייתה הובלת עולים [...]"

גלילה - - - הנסיעה שלה, האונייה הזאת מעולם לא עזבה את אגן הים התיכון, היא לא חצתה את האוקיינוס, היא לא הגיעה לארצות הברית."

מכאן, שלא רק שטענותיו של עו"ד גמליאל כפי שהובאו בכתבה סותרות את המידע שקיבל בוועדת הכנסת, אלא שבן שימול עצמה הכירה מידע זה, מאחר ולפי הפרוטוקול היא נכחה בעצמה באותה הישיבה של ועדת הכנסת, ואף לקחה בה חלק.

מכאן שהבאת הטענה בכתבתה של בן שימול, תוך השמטה מכוונת של כל המידע השולל את הטענה הזו מן היסוד, מהווה הטעיה של הצופים.

5. ביקורתו של גנז המדינה

בן שימול השיבה לטענה כי "אינני אומרת בשום צורה שהדו"ח נכתב אך ורק על חומרים אלו. אני מביאה את צילום הדו"ח בו כתוב במפורש – "דו"ח הגנז על נושא החשיפה הארכיונית."

הדבר נכון, אך חשוב מכך – בן שימול לא הבהירה בשום צורה בכתבה שהדו"ח לא עוסק בחומרי הארכיון של הפרשה, אלא בחומרי ארכיון המדינה כולו, שהחומרים הנוגעים בפרשה הם חלק מזערי שבמזערי ממנו - אך הציגה את ביקורתו מיד לאחר הבאת טענות אנשי פורום משפחות הילדים החטופים על בנוגע לבעיות בחשיפה הארכיונית של חומרי ועדת החקירה. מכיוון שכך, לצופה הסביר אין דרך לדעת שבן שימול מדלגת מהצגת טענות ספציפיות בנוגע לחומרי ארכיון הקשורים לפרשה לדו"ח של גנז המדינה שאינו מתייחס לפרשה.

את דעתו של לזוביק בנוגע למצב חשיפת תיקי הפרשה, שאינם כוללים ביקורת מסוג זו שטען בנוגע למצב הכללי של חשיפת חומרי ארכיון המדינה, ניתן למצוא [בדבריו לפני ועדת הכנסת של נורית קורן](#).

סיכום

בסיכום תשובתה כתבה בן שימול כי "לנגד עיני עומדת חשיפת האמת ואליה אני חותרת. לדעתי זו צריכה להיות גם מטרתם של אלו הטוענים כי הפרשה לא קרתה מעולם."

כפי שכתבה בן שימול, גם אנחנו חותרים אל חקר האמת בפרשה. אך לצערנו, פרטי תגובתנו לתשובתה של בן שימול, כפי שהובאו לעיל וכפי שמובאים בנספח, מחזקים את סימן השאלה בנוגע לכישוריה של בן שימול כתחקירנית ובכמה מקרים גם בנוגע לכנות חתירתה אל האמת - דברים המטילים ספק כבד בנוגע יכולתה להעמיד כתבה עיתונאית ראויה העוסקת בנושא זה.

נספח – מענה לטענותיה העקיפות של בן שימול

בנספח זה אנו מביאים את תגובתנו לחלקים הנרחבים בתשובתה של בן שימול שלא נוגעים ישירות לטענות שנכללו בתלונה. תגובתנו מראה גם כאן שתשובתה של בן שימול מעידה לכל הפחות על פגמים קשים בעבודת התחקיר שביצעה כחלק מהכנת הכתבה.

1. תיק משרד הבריאות

בן שימול מביאה את טענתה של זייד שביקשה לעיין בחומרים שהובאו בפני ועדת החקירה ובזמן עבודת הוועדה נמסר לה שהם חסויים. בהקשר זה יש לציין שחברי הוועדה, מתוקף תפקידם, עיינו בחומר רב, וחלקו לא ניתן לחשיפה בפני הציבור כולו גם כיום. כך לדוגמא: חברי ועדת החקירה והפרקליטה עיינו באלפי עיינו חברי הוועדה והפרקליטה (לפי עמ' 64 ו-83 בדו"ח הוועדה) באלפי רישומי אימוץ בגנוזת ההורדות, ובכ-850 תיקי אימוץ, במטרה לאתר ילדים שנעלמו או מקרי חטיפה. רישומי ותיקי אימוץ אלה לא נכללו בחומרי הארכיון של הוועדה, ובודאי שאין לתאר שבמסגרת חשיפת המסמכים הנוגעים לפרשה ניתן כיום להניח לציבור לעיין בכל אותם תיקי אימוץ, שנמצא שאינם נוגעים לפרשה, רק מכיוון שפרקליטת הוועדה עיינה בהם.

אך בנוגע למסמכים הספציפיים בהם ביקשה לעיין זייד כשהופנתה לדבריה אל התיק המדובר, הרי שהרשימה לקוחה מהערות השוליים לפרק מתוך עבודת המאסטר של ד"ר דב לויטן שעסקה בנושא, ונמצא בתיק הזה (החל מעמוד 17 בתיק) בארכיון ועדת החקירה. זאת ניתן לדעת מאחר שזייד גוררת איתה את טעותו של לויטן, שתיארך את המכתב הראשון ל-6.11.1948, בעוד שהוא נשלח כתגובה לכתבה שפורסמה בשנת 1949. התיקים אליהם מפנה לויטן בהערות השוליים הם כמובן תיקים של ארכיון המדינה ולא של ועדת החקירה, שהרי עבודתו נכתבה עוד לפני שועדת החקירה הוקמה. טוב היו עושות זייד או בן שימול אם היו פונות ללויטן עצמו בנוסף לפנייה לארכיון המדינה, או מחפשות בתיק החומרים שהגיש לויטן לוועדה ביחד עם עדותו.

בחנית הדוגמאות שפירטה זייד והעובדה שלא הצליחה לאתר אותן בין חומרי הוועדה מעידות על כישוריה כחוקרת או על מידת יושרתה, ועל כישוריה של בן-שימול שכללה את הדברים בכתבה ובתגובתה.

בהתייחס לשלוש הדוגמאות הראשונות:

1. מסמך 57/4278/1 מכתב מיום 6.11.1948 ממנכ"ל משרד הבריאות י. מאיר.
2. מסמך 43/5558/3819 מכתב אל שר המשטרה בכור שטרית.
3. 119/3331/ג מכתב מיום 25.10.1950 אל המפכ"ל.

מסמך מספר 1 שמציינת בן שימול הוא מכתב ששלח מנכ"ל משרד הבריאות לעיתונאי "על המשמר" ירמיהו שמואלי בעקבות תלונות בנוגע לטיפול רפואי רשלני בילדי המחנות שפירסם. במכתב המדובר ביקש מנכ"ל המשרד י. מאיר להפגש עם העיתונאי כדי לקבל פרטים על התלונות וההאשמות שהופיעו במאמר (שפורסם ב-30.10.1949), ולא ב-5.10.1949 כפי שציין לויטן בטעות). מכיוון שכך, מן הסתם לא יימצא במכתב מידע שיתרום לחשיפת האמת בנוגע לפרשה.

מסמך מס' 2 שמציינת בן שימול הוא מכתב בקשה של יו"ר התאחדות התימנים א. כהן משר המשטרה שטרית לבדוק שלושה מקרים של ילדים שנעלמו. מכיוון שמדובר בבקשה לבדיקה

שמקורו אינו באחד מגופי הממסד, גם במכתב הזה אין מידע חדש. אף ששזייד לא הצליחה לאתר אותו, המכתב עצמו נכלל בין החומרים שהגיש לויטן לועדה, וניתן לקרוא אותו [כאן](#) בעמ' 64.

מסמך מספר 3 הוא מכתב ששלח ש. סופר, סגן מפקח מחוזי אל המפקח הכללי של המשטרה ועוסק בחקירת העלמותו של הילד משה בן סלם נגר – שהועבר בטעות מבית החולים תל-ליטוינסקי למחנה העולים עין שמר במקום למחנה בית ליד ממנו נשלח אל בית החולים ומאז אבדו עקבותיו – שהסתיימה ללא תוצאות. חיפוש מהיר של שם הילד באתר הייעודי של ארכיון ועדת החקירה יביא לאיתור המסמך הן [בתיק החקירה של המקרה על ידי ועדת החקירה הממלכתית](#) (עמ' 48-46), והן [בתיק החקירה המשטרתי](#) (עמ' 60, 67-65) שנפתח בעקבות התלונה על היעדרו. בנוסף, הוא נמצא גם [בתיק המסמכים שהגיש לויטן](#), בעמ' 53-55.

המכתבים המוזכרים בדוגמה הרביעית הם המעניינים אותנו ביותר, כי הם קשורים לתיק אותו חיפשה זייד:

4. 57/4278 ג מכתבים הקשורים למשרד הבריאות ועוד..

מהערות השוליים בעבודה של לויטן הקשורות לתיק (הערות מס' 16, 18, הערות 19, 20, 23, 24 מתייחסות לסימול 57/4278, ויש להניח שגם למסמכים המוזכרים בהם קשורים לחומר המדובר, כפי שתיכף נדגים) ניתן להבין שהתיק עוסק בחקירות שנעשו על ידי המשטרה ומשרד הבריאות בעקבות תלונות בנוגע להעלמות כמה ילדים.

הערה מס' 16 של לויטן מפנה למכתב ששלח חבר הכנסת ח. מגורי הכהן לשר הבריאות ובו דרש את תגובתו בנוגע למקרי היעלמות של ילדים. במכתב עצמו ניתן לעיין [בתיק המסמכים שהגיש לויטן](#), בעמ' 65, ואין בו שום מידע שיכול להאיר את פרטי הפרשה.

הערה מס' 18 מפנה לתלונתו בפני משרד הבריאות של אברהם יוסף ישראל בנוגע להעלמות ביתו סעדה. כמו בנוגע לדוגמאות הקודמות שחיפשה זייד, ככזה גם הוא לא צפוי להכיל מידע שיכול לשפוך אור חדש על הפרשה, ואין בו שום דבר חסוי.

אבל דווקא המסמכים המסומנים 57/4278 יכולים להתברר כמעניינים יותר מכיוון שהם עוסקים בחקירות שניהלו המשטרה ומשרד הבריאות בניסיון לאתר מספר ילדים שהתקבלו תלונות על היעדרם. הערות מס' 19 ו-20 מפנות למסמך הקשור גם הוא לחקירת המקרה של ביתו של אברהם יוסף ישראל שהוזכר בהערה מס' 18. לעומת זאת, הערה מס' 23 מפנה למכתב בנוגע להעדרותו של ציון בן רפאל סעיד עמרני – מקרה שנחקר על ידי ועדת החקירה, ולכן זמינים לנו הן [תיק המקרה של ועדת החקירה](#) והן [תיק חקירת המשטרה](#). [בתיק של ועדת החקירה ניתן לראות התכתבות שמקורה בחקירת המקרה על ידי משרד הבריאות, שבה חלק מהמכתבים \(עמ' 14-16, 24\) מסומנים בסימול 57/4278, וככל הנראה אלה מסמכים מהתיק שמחפשת זייד.](#)

לא פחות חשוב מכך, בתיק ועדת החקירה שעוסק במקרה של [משה בן סלם נגר](#) שהזכרנו קודם, כמו גם [בתיק המסמכים שהגיש לויטן](#)) נמצא בעמ' 40-45 שני מסמכים מעניינים:

א. מכתב שנשלח ב-16.2.1953 מאגף בתי החולים אל עוזר מפכ"ל המשטרה וראש אגף החקירות שכותרתו "[היעדר תינוקות מבתי-חולים ובתי-תינוקות](#)".

ב. דו"ח בדיקה פנימית של המשטרה מתאריך 15.10.1952 (זהו המסמך שמוזכר בהערת השוליים מס' 24 בעבודתו של לויטן, בסימול 57/4278) שכותרתו, "[היעדר תינוקות מבתי חולים ובתי תינוקות במחנות עולים בית ליד, ראש העין ועין שמר](#)".

כותרות שני המסמכים האלה מזכירות מאוד את כותרת התיק החסוי שהציגה זייד – "משרד ראשי – חקירות על העדר תינוקות", וייתכן מאוד שגם הם חלק מתוכן התיק, אם לא תוכנו העיקרי.

לגבי טענתה של זייד, המובאת בתום תשובתה של בן שימול, בנוגע לתכני הדוגמאות שבידיה שמחפים כביכול על מי "שנתנו לתופעה להמשיך" – אין לנו אלא להצטער שזו נשארת טענה בעלמא, וזייד ובן שימול אינן מציגות את המסמכים למרות שאלה אמורים לשרת את טענותיהן.

כל המסמכים שאנו איתרתנו הקשורים לתיק פורסמו, ולכן אינם שומרים על צנעת הפרט של איש, בודאי לא של מי שכביכול נתנו לתופעה להמשיך. יתר המסמכים שהזכיר לויטן ושאותם טרם הצלחנו לאתר הם פניות של שני הורים בנוגע להעדרות ילדיהם, ומן הסתם גם הם לא שומרים על צנעת פרט שכזו.

לסיכום נקודה זו – רובם של המסמכים בהם ביקשה זייד לעיין פורסמו כבר וזמינים לכל אדם בעל חיבור לאינטרנט. מעבר לעובדה שאין בהם דבר התומך את הטענות בנוגע לחטיפת ילדים, הרי שמצופה היה מבן שימול, כתחקירנית האחראית לכתבה, לאתר אותם כפי שאנחנו איתרנו אותם ובכך לחשוף את הכשל בטענתה של זייד.

2. מעורבות המוסד

לאחר שלושת הסעיפים הראשונים בתשובתה של בן-שימול בנושא זה, העוסקים בדו"ח החוקרים שבנוגע להצגתו המסולפת התלוננו, עוסקים סעיפי תשובתה הבאים בחקירה בארה"ב שבה היו מעורבים אנשי המוסד או אנשי זרוע חשאית אחרת. לא ברור מדוע בן שימול כללה אותם בתשובתה, שהרי ידוע לכל שהם עוסקים בחקירה שביצע "המוסד" בנסיון לברר שמועות ביחס למכירת ילדים לאימוץ בחו"ל, ולא למעורבות המוסד בעסקאות בילדים כפי שנטען בכתבתה של בן שימול, ובסעיפים ד' ו-ה' של תשובתה, המנסה לתמוך מהמידע אל מעורבותו של המוסד בחקירה אל הטענה הראשונה של מעורבותו בפרשה.

בסעיף ו' בתשובתה מזכירה בן שימול שני מסמכים הנוגעים לחקירה שהתבצעה בארה"ב שאותם איתרה, ובסעיף ח' היא מציגה את בקשת חברי פורום המשפחות לקבל את המסמכים הנוספים שהציג ד"ר לויטן בפני הועדה.

לצערנו, בן שימול – שטענה בסימול המסמכים שציינה (הסימול הנכון הוא 65/8 ולא 68/8, כפי שניתן לראות בהמשך) – וחברי פורום המשפחות שביקשו לעיין במסמכים הנוספים, פשוט כשלו באיתורם. מסמכים רבים (ואין לדעת אם לא מדובר בכל המסמכים) מאותה התכתבות פורסמו כבר על ידי ארכיון המדינה במסגרת האתר הייעודי של ארכיון ועדת החקירה, והם זמינים בלחיצת כפתור בשלושת התיקים הבאים:

1) [תיקי חקירה - ילדי תימן הנעדרים - משפחת הרב דב ברנרד ברגמן - ארצות הברית](#) – החל מעמ' 17.

2) [תיקי חקירה - ילדי תימן הנעדרים - ידיעות](#) – החל מעמ' 93.

3) [תיקי חקירה - ילדי תימן הנעדרים - חקירת הועדה בעניין ילדים מאומצים של על משפחה מארצות הברית.](#)

יתרה מכך, מאחר והמסמכים בהם ביקשו אנשי פורום המשפחות ובן שימול לעיין נמסרו לוועדה על ידי לויטן, עולה התהיה מדוע לא פנו זייד או בן שימול אל לויטן עצמו בבקשה לסיוע באיתור המסמכים.

בסעיף ז' בתשובתה "מודאגת" בן שימול עד מאוד מהתנהלות הועדה בנוגע לקטע החסוי בעדותו של ד"ר לויטן, ומאשימה את חברי הועדה בהדרכת העד בנוגע להסתרה. טענה זו של בן שימול מתמיהה, שהרי **התנהלות הועדה כפי שהיא מתארת סבירה ואף מתבקשת בהתחשב בנסיבות**: ד"ר לויטן עצמו הוא שביקש שחלק מעדותו יישמע בדלתיים סגורות, מכיוון שהתכוון להציג בפני חברי הועדה מסמכים שלהבנתו אסורים בפרסום. (ראו **בפרוטוקול עדותו בועדה**, עמ' 65) מכיוון שכך, ומאחר וחברי הועדה לא הכירו את המסמכים והמידע המופיע בהם, הם הסכימו לשמוע חלק זה של העדות בדלתיים סגורות – ולכן הנחו את המקליטים, כפי שתיארה בן שימול, שמכיוון שחלק זה של העדות הוא בדלתיים סגורות, יש להפריד אותו מהפרוטוקולים שנועדו לפרסום לציבור. לאחר ששמעו את העדות החסויה, ומכיוון שלויטן ביקש לדבר על מה שניתן מהנושא גם בדלתיים פתוחות, סיכמו חברי הועדה עם לויטן, כפי שתיארה בן שימול, מה מתוך דבריו בעדות החסויה יוכל להציג גם בחלק הגלוי של עדותו.

הצגת הדברים בתשובתה של בן שימול, כביכול יש כאן התנהלות מדאיגה או הנחיה לא תקינה של העד בידי חברי הועדה בנוגע למה שנדרש להסתיר, היא אם כן מקרה מצער נוסף של נסיון הטעיה מצדה.

לסיכום נושא זה – בן שימול, כמי שטוענת לבקאות בתחום ואפיו כתחקירנית ללא רקע בנושא, חייבת היתה להיות מודעת לכך שהמסמכים שהציג לויטן בפני הועדה לא עוסקות ב"מעורבות המוסד בעסקאות בילדים" כפי שנטען בכתבה, אלא בחקירת טענות עוסקים בחקירת טענות למעורבות אישים בארה"ב באימוץ בלתי חוקי של ילדים – טענות שהתבררו כלא מבוססות, ולויטן עצמו הגיע למסקנה לגביהן – אותה הוא הציג בחלק החסוי של עדותו – שמדובר ב"מיתוס נוראי", שאין לו ספק שמדובר ב"שקר", ושאחד מתפקידי הועדה לדעתו הוא לשבור אותו.

ההתייחסות הנרחבת של בן שימול בתשובתה לחקירה זו כנסיון לבסס את הטענה שהציגה בכתבה בנוגע למעורבות המוסד בפרשה מהווה לתפישתנו נסיון הטעיה נוסף או חוסר מקצועיות בסיסי, וזאת בנוסף לעובדה שכשלה באיתור המסמכים בהם ביקשו חברי פורום המשפחות לעיין, למרות שהם זמינים לכל גולש ברשת.